

Předpláči se

Pro Prahu: celoročně 5
zl., půlletně 2 zl. 50 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
Pro venkov: celoročně
5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl.
80 kr. čtvrtletně zl. 1.40
Jednotlivá čísla prodá-
vají se po 12 kr.
jednotlivé přílohy hud.
po 50 kr.,
Za inseráty se platí mimo
kolek pouze 2 kr. za řá-
dek drobného písma.

DALIBOR.

Časopis

věnovaný zájmům světské i církevní hudby a zpěvackých spolků českoslov., zároveň pak
organ „Maticе hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Jen frankované listy
přijímají se.
Rukopisy redakci zaslané
nevracejí se.

Předplatné přijímá admi-
nistrace v č. 147-I.
(Karlova ulice.)

Dopisy týkající se redakce
buďtež zasílány franko
p. dru Ludevítovi Pro-
cházkovi do č. 9
v Ječné ulici.

Redaktor:

Dr. Ludevít Procházka.

Vychází každý pátek.

Majitel:

Emanuel Starý.

Památné dni hudební.

14. února	1744	I. provoz. Glukovy zpěvohry „Ifigenie v Aulidě“ — v Paříži.
" "	1809	† Sim. Jar. Truska, housl. — v Praze. (Nar. 1784 v Roudnici.)
" "	1828	nar. Jindř. Seeling, pian. a skl. — v Praze.
" "	1829	I. provoz. Belliniho zpěv. „La straniera“ — v Miláně.
15. "	1570	nar. Michael Praetorius, hud. spisov. — v Kréuzberku (v Du- rynsku).
" "	1815	nar. Anežka Šebestova, zpěv. — ve Vídni.
" "	1770	† Michail Ivanovič Glinka, výtečný sklad. ruský — v Berlíně.
16. "	1770	† Giuseppe Tartini, slov. housl. — v Padově.
" "	1803	† Jan Václ. Stih (Giov. Punto), světoznámý umělec na lesní roh — v Praze.
" "	1849	I. prov. Wagnerova „Tannhäusera“ ve Výmaře řízením Lisztovým.
" "	1864	† J. Veit, výt. sklad — v Litoměřicích.
" "	1865	I. div. pokus Joz. Palečka v úloze „Sarastra“ — v Praze.
" "	1867	I. provoz. Glukovy zpěvohry „Ruslan a Ludmila“ — v Praze.
" "	1873	† J. Písek, slov. baryt. — v Štuttgartě.
17. "	1818	nar. Jan J. Mayr, řed. kůru a sklad. — v Mělnice.
17. "	1842	I. koncert Parich-Alvarse, výtečný umělec na harfu — v Lipsku.
18. "	1784	nar. Niccolò Paganini, slov. housl. — v Janově.
" "	1799	nar. Aleks Nikolajevič Verstovský, sklad. ruský — v Tambovské gubernii.
19. "	1763	nar. Vojtěch Jirovec, sklad — v Budějovicích.
" "	1852	† K. v. Winterfeld, výt. spis. hud. — v Berlíně.

O vývinu písně národní a jejím významu.

Sděluje V. Novotný.

(Dokončení).

Z této dějepisné přehledky vývinu západo- i východoslovanské písně národní doufám, že v určitějším se nám světle objevil pramen i původ písně národní — tím i poměr její k formám uměleckým v určitých tazích jest nakreslen a ze všeho co konečný výsledek, i význam její pro hudbu umělou nemůže býti nyní zbytečně přeceňován. Národní písně co skrovné zárodky uměleckého výrazu leží tu před námi z dob minulých, obdivujeme se jich jednoduchým formám, však viděli jsme, že nepovstaly snad v nějaké šťastné hodině v poeticky naladěné mysli národa, nýbrž že jsou vždy jen pouhým ohlasem té které doby tvoření uměleckého. V dobách starších našli jsme pramen písně národní v hymnech a zpěvích posvátných, v toninách církevních; melodie chrámové byly

semenem a nejvládnějším zdrojem písní husitských, kteréžto melodie považujeme za národní, poněvadž v této době náboženského nadšení bývalé ty církevní melodie umělé staly se všeobecným majetkem všech vojsk husitských. V Rusku taktéž melodie národní vzaly veškeré tvary své z tonin církevních a podržely je živěny jsouce neustálou tradicí národa až na naše časy, poněvadž vliv západních tonin moderních jádra ruského národa samého nijak se nedotknul, kdežto naši píseň národní úplně reformoval; takže nynější naše píseň národní výhradně spočívá na základech všem západoevropským národům společných. Nynější česká píseň národní vzala původ svůj částečně opět z hudby chrámové, ale moderní, instrumentální, a sice z tak zvaného „style concertante“ částečně pak z hudby taneční a tím se stala příbuznou národní písní všech ostatních západoevropských národů, především Němců, Vlachů a Francouzů. Zní to sice dosti podivuhodně, však pravda to jest nepopíratelná, že národní naše nynější melodie stojí v prvním stupni příbuzenství s německou, kdežto s ruskou národní melodií nemá pranic společného, poněvadž — jak jsem již dříve dostatečně ukázal — tato poslední založena jest na zcela jiných základech: na toninách, jež západní hudba nezná. Ano již moravská píseň jest rázu zcela zvláštního a od české se liší hlavně tím, že založena jest na zvláštním podivuhodném zvukořadu, jenž se západním valně kontrastuje tím, že neúplný*) jest. Specifickou známkou starší národní písně moravské jest normální zvukořad bez seksty (c, d, e, f, $\bar{j}h$, c; nejraději se moravská melodie točí kolem tetrachordu f, $\bar{j}h$, c a ačkoli

*) Neúplný zvukořad v následujícím typickém tvaru: c, d-f $\bar{j}$ a-c, pak d, e-j a h-d a t. d. nachází se u všech národů žlutého plemene, u Číňanů, Japonců, Malajců a co výminka u některých evropských národů keltického plemene, u Skotův a Irčanův. Připomínám, že bohatost melodická v písních jmenovaných národů neúplností touto nijak nebledne, naopak stává se zajímavější!

tu vodící ton (*h*) se nalézá, předc nejraději klesá proud melodický v závěrku z tohoto *h* na *j*; nikoli pak na *c*.

Takových a podobných odchylek, jimiž jest charakterizován dosti patrně živel slovanský, národní píseň česká nezná; vyrostla ona z hudby západoevropské a neliší se od této zvláštním jakýmsi typem, vyjma, že bychom chtěli jakousi větší váhu klásti na bujnější život rytmický, jenž jí zvláštního, více ku komice příchylného rázu dodává.

Národní píseň jest, jak jsem na počátku pojednání tohoto podotkl, něžné polní květinice podobna, jež náhle tu za libého rána stojí, v něžné lahodě a prostotě své před okem našim v rozkvětu; cí ruka ji zasadila, kdo ji vypěstoval, to ovšem určití nelze (a právě tato neurčitost jí činí majetkem národním); však známe prameny, z nichž povstala, známe její původní rodiště; chrám a jeho opačný pol tančírna, onen v dobách starších, tato v dobách novějších, jsou především nejvydatnějším zdrojem melodie národní a proto jest tato hlavně pro historika „vzácnou perlou hudebního genia národův“, poněvadž nás poučuje o tom, na jakém stupni asi státi mohla tvořivost umělecká té které doby. Nikdy nemůžeme říci, že by ta či ona melodie byla od vojínů, řemeslníků, lovců, ženců, ovčáků a t. d. „vymyšlena“. Národ, jak jsem byl již dříve poznamenal, neumí komponovati v pravém a všeobecně užívaném smyslu slova toho, národ vždy jen přispůsobuje (akomoduje) a nanejvýš mění (variruje), nikdy však sám netvoří melodické kombinace, nýbrž volí a přijímá je, kdekoli je najde a jakmile se mu zalíbí;*) národ nevytesává ze zvukových balvanů mramorových své sochy melodické — toť jedině jest věcí umělce — nýbrž sestavuje z hotových již částí jednotlivých co potřebuje, zkrátka anektuje především.**)

Při většině písní národních jest možno udati prameny, z nichž jednotlivé části jsou vzaty, neboť mnohé z nich byly — často zcela volně — z pouhých třísek a odpadkův k sobě připojeny, jež ze studoven mistrův pocházejí a ze stolků dovedných komponistův v širý svět jsou zaváty.

Nikdy nebyla a není nouze o jisté lahodné a lehce pochopitelné motivy melodické; ba jako hejna komárů hemží se povždy vzduchem houfy motivů a kdo potřebu zpěvu cítí, vezme si jednoduše ku slovu svému, co se mu právě k němu hodí a — národní píseň jest hotova! Tak povstávají i nyní (vždyť pokolení lidské v tom ohledu se nezměnilo) každodenně nové melodie, radí se k starším písním, jedny vytlačují druhé z oběhu a sběratel nepřijde nikdy ku konci.

Pro obyčejnou potřebu domácí, vystačí jisté fráze, jež jsou „zpěvné“ a snadno k pamatování a ty pak stanou se stereotypními v jisté zemi, v určitém národě. O jakési umělecké faktuře, zvláště ohledně de-

klamace nelze tu mluvit; libovolný tekst se vnutí pod zvolenou melodickou frází a ta se pak zpívá třeba ke stu veršům. „Zpívá se dle známé noty“ — toto známé připomenutí v moderních písničkách „o mordech“ atd., jež na světlo vydává firma Landfrasa a syna v Jindř. Hradci, jest nejvýmluvnějším dokladem výroku hořejšího. Onen předsudek, jakoby národ sám melodie ty komponoval, zavinili a rozšířili nejen sběratelé písní národních, nýbrž i pisatelé cestopisův. Velmi zřídka jsou pánové ti s to, aby dovedli melodií tak napsati, jak ji v národě slyší a pak-li to dovedou, tož nikdy po tom nepátrají, zda-li je fráze ta domácí či přistěhovalá? Všichni vycházejí z toho stanoviska: co mouřenin, či Hottentot nějaký huláká, to je pravou mouřenínskou či hottentotskou melodií; co dřevař či lovec v lese hvízdá, to jistě buď on sám nebo některý z jeho sousedů — si vymyslíl a co vše národ zpívá, to je národní píseň. Nemůže býti většího omylu nad tento! Velmi mnoho přispěla k upevnění omylu toho ona okolnost, že slovo národní písně, *za stejnorodé je považováno s melodií* a myslilo se: když národ dovede básnit, dovede též komponovat a poněvadž si národ slova vymyslíl, proč by si nemohl i tony vymyslíti? Na to však nikdo nepomýšlel, že činnost tvůrčí skladatelská, vyžaduje vždy vyšší stupeň vzdělání hudebního. Že známe sice samouky na nástroji hudebním jest pravda; ale samouk v pravém smyslu slova v oboru skladatelském jest nemožným úkazem — každý se učil svému „generálbasu.“

Národ si slovo poetické vymyslí dle nálady okamžité — nač by se ale mořil s komponováním melodie, když hotových melodií mu houfy celé zvučí kolem uší z tančírny, z chrámů?

Co doklad podávám následující místo z Erbena: „Nebude od místa, praví Erben, položímeli tu jeden příklad o vyjití písně národní z hudby. Dívka uslyší v hospodě housti jednu notu, na př. č. 83 sbírky této. Jemně bolestné tyto zvuky — kteréž se dle domnění mého nejlépe z houslí vyvoditi dají, jakož i forma jich na dokonalejší nástroj ukazuje — vtisknou se dívce do paměti; celá její duše jimi se naplní a barvu jich na se vezme, ve dne i v noci jí ta nota na myslí leží, kudy chodí, pozvukuje si ji, hledajíc toliko slov, jimiž by to, čímž duše i srdce její oplývá, ústy mohla vylíti. Tu náhodou padnou oči její na rozpuklé červené poupě růžového keře v zahrádce pod oknem.

Toť jiskra do duše její, v poupěti tom vidí skutečný obraz citu toho, jež hudba v duši její způsobila. Ihned se příležitosti té uchopíc počátek písně své učiní porozvitou růží; nota ustanoví pořádek slov, formu řádků, i vede rým a děvče spustí:

„Červená růžičko proč se nerozvíjíš“ atd. Slovo podává slovo, myšlenka myšlenku a způsob života národního přivádí obrazy. Tak i podobným způsobem vznikly národní písně i podnes ještě vznikají. Sotva že se některá hudba k tanci stane oblíbenou, již ihned najdou se k ní slova.

*) Viz W. Tappert: „Musikalische Studien.“

***) Že i mnozí slavní i neslavní „tonů tvůrčové“ nic lepšího nedovedou -- kdo by to chtěl popíratí?

Jak tu možno v tomto případě mluvit tedy o „národní“ melodii? Dívka si ji jednoduše již co hotovcu zvolila. Jakkoli poznal výtečný tento znalec písní národních pravý původ melodie národní, přede nechal se svěsti obvyklou již frází a zastaralým předsudkem o „s nebe spadlých melodiích“: neboť i on myslí, „že může také dobře básník národní oboje najednou z duše své vynít, což mylným jest stanoviskem. Pakliže se někdy stalo, že někdo v okamžiku nadšeném vypukl v píseň novou, tož jisto jest, že okamžikem tím povznešeným splozená slova jemu náležejí, však budeme-li pátrati po oné melodii „najednou se slovem z duše vyňaté“ najdeme v ní opět staré nějaké známé thema, jež onomu nadšenci před tím poněkud hlouběji v paměti uvázlo. Aby básník národní melodii k slovům teprvé hledal, to že se nikdy nepřichází, opět Erben připouští a dodává: „v tomť se také liší píseň národní od jiných písní uměleckých, že v písní národní slovo z hudby anebo spolu s hudbou vzniká (což jak jsem ukázal jest vlastně totožné); v uměleckých, pak obyčejně hudba ze slova vychází.“ To jest zajisté úplná pravda co do genese písně; však ptáme-li se: odkud vzal tvůrce národní písně příhodnou melodii k slovům svým, tož odpoví nám správné, bezohledné a jen k věci přihlížející bádání: že vždy jen z oboru umělecky vytvořené hudby.

Z toho vidno, že můžeme považovati národní píseň doby určité jaksi za ozvěnu tehdejší umělecké hudby i za měřítko, dle něhož posouditi můžeme, na jakém stupni hudba povšechná stála v dobách těch u rozličných národův a proto hlavně ostře vyznačené, národem přispůsobené a dle vkusu národního přeměněné typy písní těch budou vítaným materiálem pro umělce tvořivého všude tam, kde jednati se mu bude o to, aby výrazu jasného a určitého použil k označení té které situace ze života národního. Význam nár. písně musí tedy býti závažným zvláště pro skladaatele operního, jemuž ku př. při hudebním líčení scén z lidu bez určitého typu národního se obejít nelze; však chtít pouze z těchto „národních“ písní vyvinouti zvláštní jakýsi styl vážné opery české, sloh hudby české, jimž by se tato nějak lišila od všeobecné západoevropské hudby, nemožnost tu doufám nahlédne každý. Spolehlivější základ pro český sloh operní doufám, že hledati musíme jinde a sice ve zvláštní rytmicke, deklamaci řeči české, čímž liší se tato podstatně od jiných. Které by tedy byly asi podstatné známky operního slohu českého?

1. Směr deklamatorní: neboť česká deklamací je v rytmickém ohledu nad jiné bohatší.

2. Proud symfonický v orchestru samostatně vedený, jenž ostrým výrazem svým objasňuje nám pěvcem deklamované slovo.

3. Harmonie a instrumentace stanoviska nejmodernějšího.

4. Práce dokonale tematická a s tím souvisící příbuznost motivů příznačných.

5. Typem národní písně české, jenž zračí se

hlavně v žvilu rytmickém, budiž dán celku speciální ráz národnosti české ovšem v oněch místech kde příhodná situace to dovoluje.

Jiné pomoci nám není. Jsme již jednou zatlačeni pod nebe západoevropské; proti sousedům svým se čínskou zdí ohraditi nemůžeme a proto se i nikdo nebude zajisté vzpírati proti základním hudebním zvukořadům západním aniž proti nejnovějším vymoženostem v říši hudební národův západních.

Jest to zajisté podivuhodným úkazem, jak mohla jen u nás podobná myšlenka „dělání opery jediné na základě národní písně“ vzniknouti. Co by řekli as dramatictí básníci čeští o člověka, jenž by jim předpisovati chtěl, že nesmí sobě všimati Shakespeara, Goethea, Šillera, Lessinga, dramatických virtuosů francouzských atd., že tedy nesmí odjinud čerpati pro svá díla než jediné z národní poesie, z národního básnictví českého?

A přec by nesmyslný tento požadavek spíše měl jakéhosi rozumu, poněvadž slovo národní písně české v skutku je produktem národa samého, kdežto melodický tvar, jak jsme slyšeli, je přijatý; pakliže se však jedná o hudební stanovisko, tu bývá mnohdy i nejpošetilejší úsudek s vážnou tváří co berná mince přijat a bez rozmyslu dále rozšiřován, vyřkla-li to jen některá z „hudebních kapacit“ či pakli to bylo jen poněkud snesitelnou češtinou napsáno! Ostatně kloní se tato otázka o „české hudbě“ v době nejnovější k příznivému konečnému vyřízení: Kdežto jindy jsme neslyšeli nic jiného než „dělání české opery na základě národních písní“, učiněn v poslední době další rozhodný krok, jimž přiblížili se bývalí protivníci naši na stanovisko naše. „Stojíme“, praví oni, „na půdě přirozené, hájíce v hudbě především povahu své národnosti, aniž bychom se uzavírali proti úspěchům, jakými se v tomto umění honosí národové jiní.“ Velké to věru slovo — jen kdyby mu i na dále konsekventně pánové ti dostáli!

Tento, v nynější době se vyvinující sloh český, jehož nejhlavnějším representantem jest Bedřich Smetana, jest příbuzný co do stránky harmonické a melodické slohu západnímu (německé a vlašsko-francouzské škole); však co do stránky rytmické slohu ruskému a proto jisto jest, že sloh tento český zaujme časem svým za příznivých podmínek stanovisko sprostředkující mezi západoevropským z jedné a ruským slohem z druhé strany!

Opět krok ku předu!

V celém světě bývá umělec reprodukuující lépe placen než umělec produkující. Jinak nemůže to býti za nynějších poměrů společenských, zasahujících tak hluboko do ústrojí i ústavů uměleckých.

Výjimek z tohoto pravidla bývá jen velmi po různu. U našeho divadla byl dosud poměr nebo vlastně nepoměr ten nápadnějším nežli všude jinde;

neboť kdežto se prvním silám hereckým a operistickým může poskytovat postavení ne-li skvělé, přece již velmi slušné, a kdežto také na poli literární produkce české nastávají nyní poměry poněkud kloudnější a snesitelnější, stálo divadlo naproti dramatickým spisovatelům a skladatelům domácím pořáde ještě na stanovisku za našich dnů bohudíky již docela neoprávněném.

Příčinou, pro kterou se věc nikterak lepší nechtěla, byla patrně pohodlnost zvyku, která tím spíše vésti musela k důsledné nedbalosti a nevšímavosti se strany divadla, čím méně autorové sami svých prospěchů si hleděli, čím méně oni sami o příznivý obrát v záležitosti té usilovali. Konečně však zjednal si lepší náhled o poměru dramatické produkce k divadlu — a zejména u nás k jedinému stálému divadlu velkoměstskému — vrch na té i na oné straně, zarazila se z iniciativy předních našich sil literárních a hudebních „Jednota dramatických spisovatelů a skladatelů českých“, *) vypracován návrh na generální smlouvu“ s družstvem divadelním, ve kteréžto smlouvě byla by stejným způsobem hájena autorská práva všech členů jednoty a skrze správní radu svou o návrhu tom smlouvalo se s výborem jednoty tak, že smlouva tyto dny již stala se skutkem **).

Vítáme to zajisté upřímně a přejeme si, aby nový tento krok na dráze upravování našich poměrů uměleckých v každém ohledu co nejlépe se osvědčil i máme za svou povinnost, sděliti svému čtenářstvu celý důležitý spis zevrubně v plném jeho znění. Zvláště upozorňujeme na ustanovení, že ztrácí divadlo právo provozovací, pak-li novinku neprovedlo v prvních dvou letech pětkrát anebo pakli vůbec nějaký (jednotou zadaný) kus nebo zpěvohru během pěti roků ani jednou nedávalo. Tím stane se ovšem nemožno, aby budoucně dobré plody domácí literatury zanedbávaly se příliš dlouho. Každých pět let bude potom divadlo museti provésti starší dramata a opery alespoň jednou, pak-li mu záležeti bude na zachování dalšího práva i k jejich provozování.

Smlouva

mezi ředitelským družstvem českého zemského divadla v Praze ze strany jedné a jednotou dramatických spisovatelů a skladatelů českých ze strany druhé.

I.

Spolek spisovatelů a skladatelů dramatických zadává kusy svých členů družstvu král. zemského divadla českého prostřednictvím jednatele svého. Družstvo zavazuje se, že svými k tomu ustanovenými orgány každé dramatické dílo dá prohlednouti a sobě úsudek nejdéle do tří měsíců podati, kterýžto úsudek sdělí pak ihned jednotě. U děl operních jest lhůta šestiměsíční.

II.

Ředitelstvo jest dále povinno, přijatý kus provozovati nejdéle v příští saisoně po zadání.

*) Hlásící se členy přijímá jednatel „Jednoty“, p. V. Vlček v Praze, v Ječné ulici č. 29. nové (Redakce a administrace „Osvěty“).

**) Co nevidět učiní se patřičné kroky, aby způsobem řádným byl urovnán též poměr dramatických autorů k divadlům venkovským.

III.

Škrty v kuse a obsazení úloh mají se díti toliko ve srozumění s autorem.

IV.

Autor má býti ke zkouškám zván a na vyslovená jeho přání má býti co možná největší zřetel vzat.

V.

Odměna za kus skládá se z tantiem a honoráře. Tantiemy obnášejí 6 perc. z bruta každého představení; po třetím představení kusu zaplatí se mimo to honoráře 60 zl., a po pátém provozování opět 60 zl. Nevyplní-li kus celý večer, platí následující poměr: hraje-li se vedle kusu toho ještě jiný jednoaktový, obnášejí tantiemy 4 perc., honorář po 40 zl.; hraje-li se jiný kus víceaktový aneb dva kusy jiné, obnášejí tantiemy 2 perc., honorář po 20 zl.

Pro díla operní platí: 10 perc. z bruta z každého provozování kromě prvního, honorář 100 zl. — když dožije kus tří představení — po provozování třetím a nových 100 zl. po provozování pátém. U oper menších platí též poměr jako u menších kusův. Kopii partitury a hlasů musí sobě ředitelstvo zjednati na vlastní útraty. Co bruta k tantiemám nepočítá se obnos divadelního abonementu.

VI.

O honoráry za překlady dohodnou se jednota s družstvem od případu k případu.

VII.

Honorář a tantiemy vyplácejí se během 8 dnův po představení.

VIII.

Honorář i tantiemy vyplácejí se spisovateli doživotně a po smrti jeho dědicům po 15 let.

IX.

Tímto způsobem nabývá divadlo právo provozovací toho kusu vůbec a po dobu jednoho roku od prvního provozování výhradně v Praze a v policejním obvodu města Prahy. Neprovozuje-li se kus od svého prvního provedení během následujících dvou let pětkrát, aneb neprovede-li se některý kus po pět roků po sobě jdoucích vůbec, ztrácí divadlo k němu veškerá práva, i musí kus spisovateli na požádání vrátiti.

X.

Spisovatel má právo žádati, aby mu kus jeho k opisu vydán byl. Ředitelstvo může však též kus ten samo pro spisovatele dáti opsati.

XI.

Za nejlepší původní kus v areně s úspěchem provozovaný, jednotou v jedné saisoně zadaný, zaplatí družstvo 200 zl., jakožto zvláštní premii.

XII.

Smlouva tato platí na dvě leta pro všechna divadla, v kterých hraje družstvo, a sice od nížeřpsaného datu.

V Praze, dne 1. února 1874.

Jmenem jednoty dramatických spisovatelů a skladatelů českých:

Vítězslav Hálek,
starosta.
Václav Vlček,
jednatel.

Josef Götzl,
předseda družstva.
Dr. Ant. Čížek,
místopředseda družstva.

Z ciziny a Rakouska.

* Z *Vidně*. (Původ. dopis.) Doba rozpoutaného karnevalu nedovoluje mnoho symfonickým koncertům vystoupiti v popředí, za to objeví se časem na obzoru hudebním nějaký koncert virtuosa. Tentokrát na štěstí promluví mohu o dvou vynikajících zjevích, a to především o čellistovi Sigmundu Bürgerovi, žáku prof. Rövera, který sobě v koncertu svém vytkl obrovské téměř úkoly, myslím tu koncert pro cello od Volkmana a Adagio z podobného koncertu od Šumanna. Tyto skladby stojí nejenom na závratné výši technických obtíží nýbrž ony kladou i stejné obtíže výkonnému umělci u pochopení. Bürger, ač nečávo teprv se vybavil z let školských, dostal zúplna oběma požadavkům, a objevil se tím co dokonalý mistr ve svém oboru a co síla k největším nadějím oprav-

ňující. Stejného účinku dosáhl koncertista oduševněným přednesem dvou skladeb formy užší, a sice: duchem moderní hudby provanutou a polyfonně založenou „Serenadou“ pro cello a piano od zdejšího skladatele K. Grammanna a pravou poezií dýšícím, humorem překypujícím scherzem od Saint-Saënsa. V těchto skladbách dělil se koncertista poctivě o slávu s Doorem, profesorem na zdejší konservatoři, kterýž co do barvitosti přednesu, plnosti výrazu a techniky mezi zdejšími pianisty sotva sobě rovného najde. Báječnou bravúru objevil Bürger v přednesu tří skladeb, na zevnější efekt vypočtených a sice v „Arlequinu“ od Poppera, v „Tarantelle“ od Cossmanna a úchvatnými efekty nejrozmanitějšího druhu přeplněné „La prière“ nazvané skladbě od Piattiho. Pí. Lederer-Ubrichová člen komické opery, přednesla krásným, ohebným hlasem koloraturou přeplněnou arii ze „Semiramis“ od Rossiniho pak tři písně, od Mendelssohna, Šumanna a Riedla. Druhým zjevem byl Ignaz Brüll, žák prof. Epsteina, a ve skladbě žák zde žijícího učitele Rufináče. Co pianista vládne Brüll pevným úhozem a technickou školou. Z duševního stanoviska jest přednes Brüllův v podání vlastních i cizích skladeb rovně výrazuplný. Co takový se nám objevil v přednesu: Šumannovy sonáty v G-moll (op. 11), variací s fugou na Haendlovo thema od Brahmsa scherzu v h-moll od Chopina (op. 20). Co skladatel jest Brüll eklektikem v nejlepším slova smyslu, on jeví ve skladbách svých znalost jak forem skladatelů starších, tak moderních a barví celek vlastním myšlenkovým proudem. Dvorní kapela doprovázela Brüllův klavírní koncert s obvyklou svou precizností. Pí. Lavrovská zapěla svým krásným organem a přednesem arii od Händla, „Poutníka“ od Suberta, jednu z nejpeknějších písní Rubinsteinových, pak jednu ruskou národní píseň.

Dr. hr. Laurencin.

** *Z Petrohradu.* (Pův. dop.) Milým jest nám vždy osvěžením každá zásilka listu Vašeho, jenž jediným jest pojátkem hudebních přátel českých v Petrohradě s hudebním světem v matičce Praze čile rozkvétajícím. O čelnějších novinkách našich již víte; v koncertním světě zvláště Nápravnikovo smyčcové kvartetto velmi příznivě jest přijato — vyjde v brzkou tiskem, načež postarám se o to, aby i redakci listu Vašeho jeden exemplář byl dodán. Jest věru škoda tvůrčí síly Nápravnikovy, že pro přílišné zaměstnání dílem v divadle, dílem v rozličných koncertech zbývá mu tak málo vhodného času ku komponování, jež by zajisté jemu i nám hojně slávy získalo; ostatně činí se snažlivý i ryzý umělec ten seč síly mu stačí a použije každé prázdné chvíle ku tvoření nových prací: jeho nová symfonie bude se provozovati nyní v posledním koncertě „muzykalnava obšectva“ ku konci postu. Ostatně zašle redakci „Dablibora“ — ač dlouho se rozmýšlel než přimluvám mým vyhověti slíbil — na žádost Vaší svou operu „Nižegorodci“, abyste dle uznání svého s ní naložili a po případě o provedení na českém jevišti se laskavě postarali; podotýkám, že Nápravník přepouští českému jevišti právo ku provozování beze všech nároků. Nápravník jest zajisté rozhodným talentem dramatickým i slyším, že připravuje se ku komponování nové opery, k níž libreto mu udělali slíbil obratný Váš libretista Jindř. Böhm. těšíme se věru na práci tu, poněvadž si Nápravník přeje, aby látka vzata byla z českých dějin, čemuž zajisté Böhm vyhoví, jsa již ku předu vázán vyplněním čestných podmínek ze strany skladatelovy. Že by tímto uvedením historického hudebního dramatu českého na cářském jevišti vzájemnosti slovanské jakéhosi posvěcení se dostalo, jest na bíledni! Chutě tedy do práce! V těchto dnech připravuje se Musorgského nová opera „Bois Godunov“ — o výsledku jejím podám Vám příště

zprávu. Ku konci podotýkám, že slavný krajan Váš Paleček engažován jest od milánského divadla (Teatro nuovo dal Verme), jež, jak známo, v letní sezóně provozovati bude „Život za cára“, aby převzal partii „Susanina“. K vůli němu též odloženo představení z 1. na 12. května. Budoucně zmíním se šířeji, jak o něm tak o Barcalovi, z něhož stal se znamenitý i oblíbený zpěvák; o pí. Raabové (Moravanka) a slč. Kalášové, která na jaře zde poprvé vystoupí na ruském jevišti. —

** *Ze Záhřeba.* (Pův. dop.) Tentokrát zmíním se jen krátce o dalším provozování Smetanovy rozmarné opery „Prodaná nevěsta.“ Těžký jest to poněkud úkol: máme zde dvě primadony, jedna z nich se znamenitou sice školou a divadelní rutinou, bohužel ale bez hlasu a jakkoli to negalantně zní, poněkud již omšena to ruina! druhá opět honosí se krásným zvучným hlasem, o nějaké však škole nemá ani ponětí — ba zdá se, že se dosud nenaučila ani řádně noty rozdělovat — o rytmickém citu ani nemluví. Můžete tudíž sobě představití neustálý ten krutý boj mezi primadonou (čís. 2) a kapelníkovou taktovkou! Těšili jsme se tudíž nevýslovně, když jsme slyšeli, že intendant vyjednává se slč. Sákovou od česk. divadla pražského. Že vyjednávání to k žádnému šťastnému výsledku nevedlo, zajisté litujeme; zvláště jsme se těšili, že „Mařenka“ v „Prodané nevěstě“ najde důstojnou v ní reprezentantku, a že se tato dojistá o to zasadí — již z vlasteneckého citu — aby krásné opeře této na jevišti zdejším život svěží zabezpečen byl. Naděje nás bohužel zklamala a „Mařenku“ zpívá primadona bez hlasu, nemůže tudíž při nejlepší vůli vyniknouti. „Jeníka“ zpívá p. Raverta s hlasem sice velmi krásným, zvучným a zvláště ve výšce lehkým — ale beze všeho citu, beze hry. Jednotlivci krátce řečeno, úlohy své nepochopili. Chvalnou zmínku zasluhují v opeře této pouze pp. Novák (Kecal) a Anton (Vašek), jichžto přičiněním se „Prodaná“ na repertoiru udržuje. Ostatně vinu všeho šlendrianu nese p. kapelník Zajc sám: opera ta nedávala se celých 8 neděl a p. kapelník neuznal ani za dobré, aby po takové pauze se zpěváky odbýval nějakou zkouškou — že pak ubohá „Prodaná“, nebyla k poznání, rozumí se samo sebou. A co tomu říká naše resp. kritika s p. Kochem v čele? Libreto se diví, ději opery nerozumí a komedie v třetím jednání má prý se vyškrtnout! Jednotlivé recitativy nejsou mu dost slovanské (!) a znějí prý jako žalmy (!! — to myslí p. Koch, jehož ideálem je též Vám z jednoho představení známá „hladová“ opera „Mislav“! Ujišťuji Vás, že hudební poměry nemohou býti nikde smutnější než u nás za takovýchto poměrů za všeobecné této stagnace, jež ostatně, jak doufám, na dlouho se neudrží. Budoucně něco potěšitelnějšího!

—r—

** *Brahmsovo* rekviem provozováno bude o květnou neděli v Drážďanech s dvorní kapelou a nejprvnějšími silami pěveckými.

** *Ve Výmaru* připravuje se dle doslechu úplné provedení Goethova „Fausta“ s hudbou od E. Lasse na, tamějšího kapelníka dvorního divadla.

** *Z Budapešti.* Oblíbený zde kapelník Hanuš Richter, jenž o zdejší umělecké poměry sobě již získal veliké zásluhy, postaven co ředitel v čelo národní zpěvohry maďarské. K muži takovému, jenž stojí na výši moderního umění, mohou si Maďaři gratulovati.

** *V Stokholmě* byla nedávno Wagnerova zpěvohra „Lohengrin“ poprvé provedena.

** Ředitel vídeňské dvorní zpěvohry p. Herbek složil z ohledů zdravotních místo kapelnické při téže zpěvohře i má na jeho místo býti povolán Joz. Sucher.

** Pianistka Sara Heinze-ová z Drážďan obdržela od krále švedského zlatou medailii pro vědy a umění.

** *Dr. Oskara Paula* příručního slovníčku, hudebního (v Lipsku u Jindr. Schmidta) vyšly právě poslední sešity. Důkladné toto dílo doporučuje se bohatostí materialu, stručností a přehledností pojednání o každém předmětu, jakož i vkusnou úpravou zevnější.

** *V lipské škole divadelní* navštěvovalo loňského roku oddělení operní, jehožto řízení svěřeno prof. Zopfovi, 30 žáků a žákyň. Z těchto dva byli rodilí z Berlína, po jednom pak z Pešti, Těšína, Mnichova, Baselu, Děvína, Hamburгу, Bremenu, Newyorku, atd. Šest z nich dostalo ihned příznivé engagementy. Vyučování dělo se osmi učiteli a učitelkyněmi.

** *Sl. Orgeni-ova*, také Pražanům z pohostinských svých her na českém jevišti v dobré paměti, jest nyní miláčkem obecnstva hanoverského. Dle veř. blasů tamějších nalezá prý se nyní zpěvačka tato v zenitu svého umění, vynikajíc v stejné míře v koloraturním jakož i v dramatickém oboru.

Kronika zpěváckých spolků a hudebních jednot.

** *Zpěvácký spolek „Vlastimil“ v Litomyšli* uspořádá v pondělí dne 16. t. m. masopustní zábavu, v nížto provedena bude komická operetka: „Šotek“ ve dvou jednáních od Jakuba Pihřta.

** *Zpěvácký spolek „Zvonař“ v Drahorazi* uspořádá dne 15. února b. r. zábavu, z jejíhožto programu vyjímáme: Zastaveníčko, sbor od J. Knahla. „Babiččin valčík“, mužský sbor. „Milenko drahá, dobrou noc“, smíšený sbor od K. Bendla. „Výlet „Zvonaře“, hudební žert pro mužský sbor od J. Petra a co hudební žert „koncert na merlotiny.“

Zprávy z Prahy a z venkova.

* *P. Čeněk Bradáč*, kanovník metropolitní kapitoly svatovítské na Hradčanech, zemřel dne 9. t. m. po delší nemoci. Jest povinností naší, bychom sobě i na tomto místě spomenuli četných jeho zásluh, jež sobě vydobyl v oboru církevní hudby, zejména vydáním velikého „Kancionálu“ ve dvou dílech, jež vzdělal na základě starého tak zvaného svatováclavského kancionálu

a k němuž zároveň připojil průvod varhan, vzdělaný p. Jozefem Müllerem, učitelem a varhaníkem u sv. Mikuláše v Praze a redigovaný zesnulým Zigkmundem Kolesovským, tehda ředitelem kůru u sv. Štěpána v Praze. Kancionál tento osvědčil se v rukou horlivého duhovenstva a učitelstva co mocný a vydatný prostředek k pěstování obecného zpěvu, církevního i přáli bychom sobě, aby nescházel v ni nejmenší katolické osadě naší vlasti. Aby mu zjednal většího rozšíření, uveřejnil kan. Bradáč r. 1865 několik pojednání o zpěvu kostelním a spolcích literáckých v „Blahosvětu“, „Školníku“ a jiných časopisech. Čest a sláva jeho památce! —

* *P. Antoninu Dvořákovi*, chvalně známému skladateli, propůjčeno uprázdněné místo varhanické v zdejším chrámu sv. Vojtěcha.

* *Pražská konservatoř* povolala na místo profesora flétny, kteréž dosud zastával p. Müller, člen orchestru z divadla německého, pana Jentsch-e ze Štrasburku (!). —

— Slovenský skladatel *Levoslav Bella*, jenž dosud zejména v oboru církevní hudby se osvědčil co duch vedený, zkusil mladistvé své síly s stejným nadšením v rozličných oborech světské hudby se zdarem nejlepším. Uvádíme zejména, že mu posledně uděleno bylo od kr. uherského ministerstva osvěty stipendium na základě velké orchestrální skladby, v nížto volně užil a v skvělý obraz spojil některé motivy pochodu Rakoczyho. V nejnovější době pustil se s zvláštní zálibou na pole lyrické i můžeme již dle ukázek, které nám tyto dny laskavě sdělil, zaslav nám dvě písně poetičností i hlubokým svým důmyslem na nejvýše poutavé, vysloviti milou naději, že i v tomto oboru sávíti se bude jeho jméno mezi nej přednějšími pěstiteli písně slovanské.

* *Z Červené Řečice.* (Pův. dop.) Minulého roku dne 10. července vyplnilo se nám přání, již dávno kýmž, odězdával totiž chvalně známý stavitel varhan p. Karel Šiffner z Prahy v našem chrámu Páně nové varhany u přítomnosti k tomu zvolené komise. U velkém počtu sešlo se obecnstvo, neboť již celý úhledný zevnějšek, zejména krásná práce řezbářská vábily oko v nemalé míře. Pan Josef Fabián, ředitel kůru v Pelhřimově, přísně proskoumal celý stroj až do nejmenších jednotlivostí i vyslovil se s neobmezenou pochvalou o důkladnosti i praktičnosti jeho. Zvláště ale když stroj prakticky rozličným rejstříkovaním zkoumal, byla valná část přítomných velice dojata a on sám jsa překvapen něžností, čistotou a plností zvuků, doložil, že by celé 24-rejstříkové varhany Pelhřimovské rád vyměnil za tyto 12ti rejstříkové! Úsudek vyneseny a v přijímacím protokolu, sepsaném na děkanství u přítomnosti komise, znějící: „Stroj ten úplně dokonalý jest“, zajisté dosvědčuje pravdivost uvedených slov. Nedávno navštívil varhanář z Počátek Červenou Řečici i žádal, aby si mohl také nový náš stroj prohlédnouti, o němž již tolik chvály byl slyšel; těšilo nás, že úsudkem svým potvrdil, co bylo ku chvále díla p. Šiffnera dříve pronešeno. Protož odporučiti můžeme s dobrým svědomím dotčeného mistra pro důkladnou jeho práci všem, kdož by sobě nové varhany poříditi chtěli.

—Výtečné instruktivní dílo pro nejuťlejší mládež vyšlo právě nákladem B. Seuffla v Lipsku z pera tamějšího kapelníka Karla Reinecke-ho s názvem: „Sechs Sonatinen für das Pianoforte zu vier Händen im Umfang von fünf Tönen bei stillstehender Hand op. 127 B.“, na nějž zvláště učitele klavíru upozorňujeme. Jsou to rozkošné malby miniaturní, plny půvabů a ušlechtilé nálady, bohatý to pramen milé a zároveň užitečné zábavy pro malý svět hudební. Jakým mistrem jest p. Reinecke v tomto oboru, známo jest z jeho op. 54., podobné to sbírky hudebních obrázků pro děti, (taktéž v objemu pěti prstů), rozšířené téměř po celém hudebním světě. Všechny sonatiny jsou třívěté a pro malé hráče velmi lehké, druhého hráče (secondo) ovšem obmyslil skladatel hrou složitější a dosti polyfonní. Jednotlivé věty naznačují již nadsou svým základní svou náladu a povahu, čímž vhodně působeno jest na fantazii útlé mládeže. Nalezáme mimo jiné „Rondo pastorale“, valčíkové rondo, „Křepelinku“, kavatinu, rondo „à la Papageno“, báchorku a. t. d. — Tytéž sonatiny vyšly také tiskem pro piano na dvě ruce.

* *Jubilejní slavnost na památku 25letého trvání akad. čten. spolku v Praze* zahájena bude v sobotu dne 23. května slavnostním divadelním představením po kterémž následovati má společný dychánek studentský.

— *Z Akadem. čtenářského spolku v Praze.* Akademický spolek stav se členem „Matice Hudební“ založil v knihovně své zvláštní odbor hudební, chtěje tím vyhověti dávné potřebě členů svých. Leč poměry spolku akademického nejsou v takovém stavu, aby mu možno bylo zakupovati díla hudební, zejména hudebniny za příčinou dosti značné jejich ceny. Proto obracíme se ku všem hudebním skladatelům a laskavým příznivcům vůbec aby snahu spolku našeho laskavě podporovati ráčili. Veškeré i sebe menší příspěvky — tisko- i rukopisy — vděčně přijímají se ve výborovně akademického spolku v Praze (Ferdinandova třída, 60).

V Praze, v únoru 1874.

Z výboru akademického čtenářského spolku.

* *Oprava tisku.* V úvodním článku čísla předešlého (str. 42, sloupec první řádka 12.) státi má místo „bratrance“ branci (vojíny) a v poznámce na téže stránce místo „písňe jihoslovanské“ musí státi pokaždé jin oslovanské. V třetím článku téhož čísla „Zpěv Přemysla“ str. 45. státi má místo „frapantu“ frapantní.

— **Ku povšimnutí.** K zadání jest místo choralisty (tenoristy) s ročním služným 200 zl. Vykázeli žadatel potřebnou spůsobilost, odevzdáno mu bude řízení zvláštní školy pěvecké, kteráž se při chrámě zříditi má, začež obdrží ještě přídavek osobní. Veškeré bližší podmínky a dáta ostatní sdělí redakce ústně. Poptávky budtež učiněny nejdéle do konce února.

Česká zpěvohra. 7. února. „Javotte“ — 11. února: „Lazebník Sevillský.“

Náhlým ochuravením čelných sil personálu naší opery, jakými jsou zajisté sl. Sittova a p. Čech ml.

musel býti odložen Webrův „Čarostřelec“, ačkoli byl již ku konci předešlého týdne co nejdokonaleji vystrojen; že pak churavost obou sil pěveckých permanentně trvala po celý tento týden, nemohlo se přikročiti k nižádné větší opěře, ačkoli nenahlížíme, proč by proto nebylo dovoleno sáhnouti po menších skladbách operních, či po takových, v nichž obě zmíněné síly stále partie nemají? Jak přijde obecenstvo hudbymilovné k tomu, že se operní repertoar v týdně redukuje na minimum a že zkracuje se bez příčiny a jen z pouhé libovůle o jeden operní večer v týdně? Byl by již věru jednou čas, aby dotýční faktorové rázně se opřeli proti stálému nadlehčování a protežování činohry na úkor zpěvohry — pak ovšem není divu, že činohra se může vykázati větší cifrou příjmu, než zpěvohra když se oné prvnější při každé příležitosti přidělují večery původně pro operu vyměřené!

„Javotte“ s vloženými balety těší se stále přízni obecenstva, což zajisté poděkovati může v první řadě výtečnému výkonu slč. Hanušovy, která „princem“ tímto zajisté ve prospěch svůj rozmnožila počet svých trikotních rolí a jak ve zpěvné tak i herecké stránce se udržela na výši situace po celý večer. Zastaveníčko pod oknem tří krásných Dulcinei jakož i výjev v parku zámeckém náleží k nejzdařilejším momentům výkonu jejího; jedině bychom si přáli, aby scéna v budoiru sester popelčiny, kde princ co taneční mistr studuje „taneční etudy“ se Javotkou, živěji a přirozeněji podána byla. Vznešené sestry popelčiny hrály tak modrokrevně, že jich blaseovanost téměř s jakousi omrzlostí a nechutí hraničila.

Za to si počínala slč. Sákova v titulní úloze velmi rozmarně, v čemž závodili s ní co do živosti a „obratnosti v provedení“, hlavní motorové děje pp. Krössing a Mošna.

P. Frankovský s dvojnásobným charakterem (šerif a komoří) byl jako vždy pln rozkošného humoru a bavil drastickým výkonem svým obecenstvo v míře náležité t. j. aniž by z mezí jemné komiky byl vykročil. Velmi dobře tvoří též p. Koubek figuru ponocného co do hry masky i hlasu. — „Lazebník Sevillský“ nebyl valně navštíven. Můžeme-li dle začátku, jemuž jsme přítomni byli, souditi na celek, tož řadí se toto představení svou precizností v provedení prvému. Sl. z Ehreuberků byla ve svém nejvlastnějším žvilu a rozvíjela nejskvělejší přednosti mistrné školy své v nejpriznivějším světle před obecenstvem; p. Lev v titulní úloze s hravou snadností překonával největší obtíže až na společný trilek s Rosinkou při slabikování jména jejího, v němž nikdy „tak dlouho nevydrží“ jak sám vždy neopomene čtveračivě podotknouti ku poučení obecenstva. Největší radost působí nám veskrze zdařilý, zvláště ve hře promyšlený výkon mladistvého pěvce p. Mareše (Basilio); jedině vytýkati můžeme jednotvárnost gest jeho hned při prvému výstupu, kdež každou pointu sprovází významným napřažením vycpaného ukazováče vždy jen směrem vertikálním. P. Vávra zpíval své zastaveníčko s snahou uznání hodnou.

Směs.**Myšlenky o hudbě.**

Sebrala La Mara.

I.

Duch a podstata hudby.

(Pokračování.)

Hudba jediné jest umění, jež s to jest, rozmanité myšlenky pospolu v jeden harmonický celek sloučiti. Umění výtvarné řadí rozličné motivy své vedle sebe, umění básnické předvádí nám je po sobě — hudba jediná dovede učinit nejen to poslední, ale i to, že více myšlenek pojednou v harmonickém zaznívá souhlasu, a současně k cíli uspokojujícímu dospívá.

F. Hiller, Aus d. Tonleben.

Umění hudební nemělo by žádného práva existovati, kdyby to, co vyslovuje se pouhými slovy neb štětcem malířským vysloveno a jasným učiněno býti mohlo.

Týž.

Z nejvnitřnějších hlubin života duševního vyniká myšlenka hudební; tonům prchavým dodává formy, tak že jako plasticky před očima našima se seřaďují; z řad tonových zdánlivě sobě odporujících beze všeho násilí tvoří symetricky článkovaný celek, čímž před očima našima obraz, ovšem poněkud temný harmonického souhlasu a působení povstává. V nejprudším pohybu panuje tu klid, v největší volnosti zákonnitost v nejpestřejší rozmanitosti jednota.

Týž.

Poměr hudby k dojmům umění ostatních jest týž, jako poměr náboženství k církvi.

R. Wagner, Beethoven.

Orgánem srdce jest tón, řečí jeho umělecky uvědomělou, umění hudební. Onoť jest válem ze srdce proudící láska, kteráž každé smyslné opojení zušlechťuje a každou myšlenku citění našemu přispůsobuje.

Týž, Das Kunstwerk der Zukunft.

Hudba nemůže nikdy a v žádném spojení býti něčím jiným, než uměním nejvyšším a spásonosným. To jest podstatou její, tak že to co ostatní umění pouze naznačiti dovedou, jí a v ní stává se nepopíratelnou jistotou, pravdou naprosto nepochybnou.

Jestliže hudba jediná podivuhodnou vážnou svou povahou tak čistá a nepoškrvněná, že vše, čehokoliv se dotkne, nimbu posvátnějšího nabývá.

Týž, Uiber F. Liszt's symph. Dichtungen.

Řeč tonů jest počátek a konec řeči slovní, tak jako cit počátek a konec rozumu, mythus počátek a konec dějin, lyrika pak počátek a konec veškerého básnictví.

Týž, Oper und Drama.

Neobyčejná zobečnělost hudby za naší doby, stále rostoucí a ve všech vrstvách společnosti lidské se šířící živé účastenství při provádění skladeb i sebe hlubokomyslnějších, vždy větší a větší horlivost, vzdělání hudební učiniti podstatnou částí vychování, to vše — jak zřejmo a nepopíratelno — svědčí o pravdivosti toho, kterak moderním vývinem hudby převeliké duševní potřebě člověčenstva se vyhovělo a kterak hudba, jakkoliv řeč, jižto k nám mluví, dle zákonů logiky jest nesrozumitelnou, mnohem více a účinněji nás vybízí, abychom ji poznali nežli mají ony zákony v sobě nutnosti.

Tentýž, Zukunftsmusik.

Litografický ústav a tiskárna
Em. Starý a spol.
v Praze,

Malá Karlova ulice 147—I.

odporučujeme se sláv. pěveckým jednotám ku zhotovení diplomů spolkových, lístků a pozvání k plesům, tanečním zábavám, merendám a pod. programů k produkcím, lístků legitimačních atd. za ceny levné v provedení solidním a umělem, v době nejkratší.

V komisi firmy:

Em. Starý a spol.**v Praze, 147—I.**

nachází se:

Die Mehrdeutigkeit der Harmonien

nach leicht fasslichen, aus der harmonischen Progression entlehnten Grundsätzen bearbeitet von

W. E. Horák.**Cena 30 kr. r. č.**

 Ctěné pp. odběratele „Dalibora“, kteří dosud nezapřavili předplatné za ročník minulý, jakož i ony, kteří dosud neobnovili nové předplatné, slušně žádá nížeřpsaná administrace, aby sobě neobtěžovali, učiniti tak co nejdříve. Administrace „Dalibora.“

K dnešnímu číslu přiložena jest II. příloha hudební: „Východ měsíce“, scena ze zpěvohry „V studni“ od Vil. Blodka, upravená pro klavír od Jindř. Kaana z Albestu a píseň „Ptáčku, leť dál“ od Vil. Blodka.

 Příštím číslem počínajíc, vycházeti bude „Dalibor“ vždy v sobotu.